

ARTYSTA TRZECH KONTYNENTÓW – STEFAN NORBLIN

1892 - 1952.

Twórczość Stefana Norblin, popularnego w okresie międzywojennym artysty ilustratora i karykaturzysty, wziętego portrecisty, twórcy barwnych plakatów i reklam jak również scenografii teatralnych i wieczorowych toalet, przez dziesiątki lat była pomijana, a niekiedy nawet celowo umniejszana. Bez wątpienia na taki stan wiedzy wpływ miała sytuacja polityczna w powojennej Polsce oraz brak dostępu do miejsc, w których tworzył po wybuchu II wojny światowej. Sytuacja ta zmieniać się zaczęła dopiero w latach 90. XX wieku, gdy na światło dzienne wyszła informacja, o pracach artysty zdobiących wnętrza największej, prywatnej rezydencji w Dźodhpur (Indie). Wiadomość ta oraz szereg towarzyszących jej sprzecznych przekazów stały się pretekstem dla podjęcia gruntownych badań. Podstawą zaprezentowania sylwetki Stefana Norblina jako kontynuatora rodzinnych talentów, Europejczyka i obywatela świata, tworzącego w obszarze trzech kultur: europejskiej, azjatyckiej i amerykańskiej.

Podjmując się tego zadania, autorka opracowania, przeprowadziła systemowe uporządkowanie, zebranego podczas kwerend i oględzin materiału, co pozwoliło na uzyskanie nowych, cennych rezultatów poznawczych, których interpretacja powiązana została z towarzyszącymi artyście wydarzeniami historycznymi. Obrana metoda umożliwiła stworzenie kompletnego obrazu twórcy, postrzeganego jako artysta nietuzinkowy, którego marzenia, pracowitość i determinacja wytyczyły bogatą, oryginalną i barwną drogę działalności, której bieg od dziesiątków lat czekał na swoje ujawnienie.

Pozyskana wiedza o różnorodność prac stanowiących spuściznę, jaką pozostawił po sobie w Azji, jak również charakter zachowanych w Ameryce i przechowywanych przez *Polish Arts and Culture Fundation* prac i dokumentów, potwierdziły zasadność postawionej na wstępie tezy zgodnie, z którą dotychczasowa wiedza o życiu i twórczości Stefana Norblina była słabo rozpoznana i wymagała pilnego uzupełnienia .

Realizując przyjętą metodę badawczą, autorka opracowania, w pierwszej kolejności poddała weryfikacji dotychczasowe informacje o działalności, jaką artysta prowadził w Europie. Rezultaty tych prac, pozwoliły na poszerzenie danych biograficznych oraz uporządkowanie materiału ilustracyjnego.

W kolejnym etapie, przystąpiła do uzupełnienia posiadanej wiedzy o rezultaty badań, które przeprowadziła na kontynentach: azjatyckim i amerykańskim. W miejscach, w których

Stefan Norblin przebywał po opuszczeniu Europy. Efekty podjętych działań przyniosły zaskakujące i fascynujące rezultaty, które zaowocowały wiedzą o nowych, nieujawnionych we wcześniejszych opracowaniach, dziedzinach twórczych.

Zebrany, uzupełniony i uporządkowany materiał, podzielony został na trzy obszary geograficzne, w których artysta działał i tworzył. Każdy z nich poprzedzony został obszerną notą biograficzną, której towarzyszą opisy i analiza prac, jakie na danym terenie tworzył.

Na początek, w części odnoszącej się do działalności europejskiej, po przeanalizowaniu nowych, pozyskanych podczas badań materiałów, uzupełniony został wątek biograficzny oraz opisane i poddane analizie różnorodne dyscypliny sztuki, jakie artysta uprawiał w latach 1911-1939.

W kolejnej części, opisującej wyczerpującą, kilkuletnią wędrówkę, która doprowadziła artystę na teren środkowej Azji, zaprezentowane zostały okoliczności i miejsca, w których realizował ciekawe i oryginalne zlecenia. Przedstawiono okoliczności pozyskania zamówień na: portrety wybitnych osobistości, wśród których znalazł się król Iraku oraz członkowie jego rodziny, dekorację i aranżację wnętrza indyjskich rezydencji oraz organizację, cieszącą się sporym zainteresowaniem wystawy, jaką urządził artysta w Bombaju.

W kolejnym etapie nakreślenie zostały warunki w jakich w 1947 r. doszło do zakończenia, rozpoczętej we wrześniu 1939 r., wędrówki. Ukazano okoliczności, w jakich artysta dotarł do Stanów Zjednoczonych Ameryki. Wyidealizowanego miejsca, o którym latami marzył, wierząc, że znajdzie w nim odpowiedni dla swego potencjału klimat. Zgromadzony przez autorkę materiał archiwalny ujawnił kruchość marzenia, które przez dziesiątki lat czekało na swe urealnienie.

Przeprowadzone badania, którym towarzyszyła wnikliwa analiza, dowiodły zasadności postawionej na wstępie tezy o potrzebie pilnej weryfikacji słabo dotychczas rozpoznanej działalności twórczej Stefana Norblina. Artysty, którego powojenna działalność artystyczna, znalazła się poza nawiasem naukowych opracowań, a którego obszerny fragment prac, postrzegać dziś można jako podręcznikowy przykład stylistyki Indo Déco.

Zebrany i zgodnie z obraną metodą badawczą, uporządkowany chronologicznie i terytorialnie materiał, pozwolił autorce nakreślić nowy, kompletny wizerunek. Ukazać Norblina jako twórcę wszechstronnego, obdarzonego wieloma talentami, dzięki którym pozostawił po sobie bogaty i barwny dorobek artystyczny, którego ranga i wielkość nie ma sobie równych.

